

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2017

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–21 квітня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Оптичні властивості і фазовий склад плівок CZTS, отриманих методом спреї-піролізу колоїдального розчину

Данильченко П.С., студент; Доброжан О.А., аспірант;
Опанасюк А.С., професор
Сумський державний університет, м. Суми

Останнім часом дослідниками замість традиційних поглинаючих шарів (CdTe, CIGS) тонкопліткових фотоелектричних перетворювачів сонячної енергії запропоновано використовувати чотирикомпонентну сполуку $\text{Cu}_2\text{ZnSnS}_4$ (CZTS). Цей матеріал має *p*-тип провідності, високий коефіцієнт поглинання світла ($\alpha \sim 10^4\text{-}10^5 \text{ см}^{-1}$), ширину забороненої зони, що відповідає оптимуму Шоклі-Квайсера ($E_g = 1,5 \text{ eV}$). Сполука не містить рідкісних і екологічно небезпечних металів, елементи, що входять до її складу, широко поширені у земній корі, а вартість їх видобутку невисока.

Основною метою даної роботи було вивчення впливу зміни часу нанесення і температури відпалу на фазовий склад і оптичні властивості плівок CZTS, отриманих методом спреї-піролізу. Прекурсор, що розпорошувався, містив синтезовані раніше колоїдальним методом за методикою описаною у [1] частинки чотирикомпонентної сполуки.

Нанесення плівок проводилося при температурі підкладки $T_s=523 \text{ K}$. Після цього одна серія зразків відпалювалася при $T=723 \text{ K}$ на повітрі різний час (2, 5, 10 хв), інша відпалювалася 3 хв при температурі, що змінювалася від 523 до 673 K з кроком 50 K.

Структурні дослідження проводилися на дифрактометрі ДРОН 4-07 у випромінюванні кобальтового анода, оптичні характеристики знімалися з використанням спектрофотометра LI-722.

Аналіз отриманих результатів свідчить, що зразки відпалені при температурою 723 K протягом 2 хвилин містили найменшу кількість вторинних фаз. Подальше збільшення часу відпалу на повітрі збільшує ймовірність отримання оксидів компонентів сполуки. При відпалі зразків при 623 K 3 хв. кристалічність плівок погіршувалася.

В результаті роботи були визначено оптимальний час і температура відпалу необхідні для отримання однофазних плівок.

1. Y. Yang, W. Que, X. Zhang, X. Yin et al. Appl. Catal., B 200, 402 (2017).